

SAVONIA

ammattikorkeakoulu

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

KLASSISESTA LAULAJASTA MUSIKAALIN ESIINTYJÄKSI

Draamaharjoitteiden vaikutus musiikilliseen ilmaisuun

TEKIJÄ: Anna Adamopoulou

Koulutusala Kulttuuriala	
Tutkinto-ohjelma Musiikkipedagogin tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä(t) Anna Adamopoulou	
Työn nimi Klassisesta laulajasta musikaalin esiintyjäksi. Draamaharjoitteiden vaikutus musiikilliseen ilmaisuun	
Päiväys 04.12.2022	Sivumäärä/Liitteet 34/4
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Savonia-ammattikorkeakoulu	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön taiteellisessa osiossa tekijä osallistui musikaaliproduktioon <i>West Side Story</i> solistina ja osana ensembleä. Suurmusikaalin järjestäjä oli Kuopion kaupunginorkesteri yhteistyössä Kuopion konservatorion ja Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa. Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvailla musikaaliproduktioon liittyvät harjoitteet ja erityisesti draamaharjoitteet, sekä tarkastella niiden vaikutusta tekijän musiikillisen ilmaisuun. Tavoitteena on myös käsitellä draaman ja ilmaisun asemaa klassisessa laulupedagogiikassa.</p> <p>Opinnäytetyön kirjallisessa osiossa tekijä keskittyy musiikilliseen ilmaisuun klassisen laulupedagogiikan osuutena. Lisäksi hän esittelee draaman käsitteen oppimismenetelmänä. Seuraavaksi hän jakaa lauluharjoitteluprosessin osiksi. Tekijä vertaa laulukappaletta näytelmän kohtaukseen ja esittelee näyttelijälaulajien esimerkkiharjoitteita musiikillisen ilmaisun kehittämiseksi.</p> <p>Produktion raportoinnissa tekijä kuvaa tuotantoprosessin omasta näkökulmastaan koelaulusta esiintymiseen asti. Pandemian rajoitusten takia suurmusikaalin sijaan esitettiin verkkokonsertti 21.05.2021.</p> <p>Projektin tuloksena tekijä pääsi kehittämään omaa osaamistaan esiintyjänä ja laulajana. Draamaharjoitteissa tekijä näkee myös pedagogista näkökulmaa, jota voi hyödyntää tulevaisuudessa klassisessa laulupedagogiikassa.</p>	
Avainsanat Draama, ilmaisu, laulupedagogiikka	

Field of Study Culture	
Degree Programme Degree Programme in Music Pedagogy	
Author(s) Anna Adamopoulou	
Title of Thesis From classical singer to musical performer. The effect of drama exercises in musical expression	
Date 04.12.2022	Pages/Appendices 34/4
Client Organisation /Partners Savonia University of Applied Sciences	
<p>Abstract</p> <p>In the artistic part of the thesis, the author participated in the musical production <i>West Side Story</i> as a soloist and ensemble singer. The organizer of the grand musical was Kuopio Symphony Orchestra in collaboration with Kuopio Conservatory and Savonia University of Applied Sciences. The purpose of the thesis is to describe exercises related to the musical production and especially drama acting exercises, and review their influence on the author's musical expression. Another goal was to consider the position drama and expression have in classical vocal pedagogy.</p> <p>In the written part of the thesis, the author focuses on the musical expression as part of classical vocal pedagogy. In addition she introduces the concept of drama as an educational means. Next, she divides the singing practice process in pieces. The author compares a song to an acting scene and presents singer actor example practices as means to develop musical expression.</p> <p>In the production report, the author describes the process from her own perspective, from audition to performance. Due to the restrictions of the pandemic, an online concert was performed on May 21,2021, instead of the grand musical.</p> <p>As a result of this project the author managed to improve her own skills as a performer and a singer. In the drama practices the author also sees an educational viewpoint, which it is possible to utilize also in the future in classical vocal pedagogy.</p>	
<p>Keywords</p> <p>Drama, expression, vocal pedagogy</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	5
2	DRAAMAN ASEMA KLASSISESSA LAULUPEDAGOGIIKASSA	7
2.1	Ilmaisun merkitys klassisessa laulupedagogiikassa	7
2.2	Draama oppimismenetelmänä	8
2.3	Lauluteos draamakohtauksena	8
3	PRODUKTIO: WEST SIDE STORY	10
3.1	Musikaalin taustatiedot	10
3.2	Kuopion musikaalituotanto	11
3.2.1	Koelaulut ja roolitus	12
3.2.2	Harjoitukset ja produktion eteneminen	12
3.2.3	Projektin uudenlainen muoto ja toteutus	13
4	HARJOITUSTEN SISÄLTÖ JA JOHTOPÄÄTÖKSET	15
4.1	Tanssiharjoitukset	15
4.2	Lauluharjoitukset	16
4.3	Draamaharjoitukset	17
4.3.1	Esimerkki yksilön draamaharjoitteesta	17
4.3.2	Esimerkki roolien hahmottamisesta pareittain	18
4.4	Näkemykseni tuotannosta laulunopiskelijana	18
5	POHDINTA	20
	LÄHTEET	22
	LIITE 1: KLASSISEN LAULUN B-TASON OPINTOJAKSOSUUNNITELMA 2021-2022, SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU	24
	LIITE 2: KUOPION KAUPUNGINORKESTERIN TIEDOTE 13.02.2020	29
	LIITE 3: KUOPION KAUPUNGINORKESTERIN TIEDOTE 28.08.2020	31
	LIITE 4: KUOPION KAUPUNGINORKESTERIN TIEDOTE 10.05.2021	33

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni inspiraation lähde ovat omat kokemukseni laulunopiskelijana ja esiintyjänä. Laulajana olen aina tuntenut olevani lavalla vapaa. Esiintyessäni olen läsnä, elän hetkessä toisena hahmona. Kerron tarinan yleisölle laulaen. Kehoni on mukana liikkeillä, ilmeillä, katseella ja tekee tarinasta vakuuttavampaa. Ei se aina kuitenkaan ollut niin. Minua on kehoitettu olemaan liikkumattomana tilassa, jotta käsien liikkuminen ei antaisi levotonta kuvaa yleisölle.

Alussa tämä neuvo aiheutti minulle stressiä ja vei pois laulamisen iloa. Minulle liike ja eleet laulamissa olivat merkityksellisiä, mutta koin, etten osannut ilmaista itseäni kehollisesti luontevalla tavalla, mikä vaikutti negatiivisesti itseluottamukseeni esiintyjänä. Olin laulunopintojeni aikana taas huomannut, että monet klassiset laulunopiskelijat eivät liiku esityksissään lainkaan. Joskus tämä liikkumaton olemus näytti silmiini kylmältä ja teki laulutarinan tulkinnasta heikomman. Aloin pohtia, millaista on kyseisten laulajien harjoittelu ja harjoitusmenetelmät.

Haluan tehdä selväksi, että pohdinnassani kyse ei ole rennosta kehollisesta olemuksesta lavalla, mihin opin luottamaan ajan myötä, vaan kehollisesta ”lukkiutumisesta”, joka vaikuttaa yleisöstä jäykältä. Oman kokemukseni perusteella laulunopettajana, usein oppilaat, ja varsinkin aloittelijat, lukkiutuvat kehollisesti laulaessa. Tämä voi johtua ymmärtääkseni liiallisesta tekniikkaan keskittyneestä ajattelusta ja harjoittelusta, joka heikentää kehotietoisuutta ja läsnäoloa. Tämä tilanne voi vahvistaa negatiivisia ajatuksia oppilaan osaamisesta ja estää hänen vapaata ilmaisuaan. Nämä havainnot herättivät minussa mielenkiintoa. Laulamiseen käytetään koko kehoamme. Miten laulunopiskelija voisi oppia tuntemaan kehonsa ja yhdistämään liikkeen laulun tulkintaan vapauttaakseen musiikillista ilmaisuaan ja olemustaan esityksissä?

Tämän opinnäytetyön tehtävänä oli tarkastella ilmaisun osuutta klassisessa laulupedagogiikassa ja draamaharjoitteiden vaikutusta lauluharjoitteluun ja musiikilliseen ilmaisuun. Opinnäytetyöni oli taiteellinen produktio, jonka toimeksiantaja oli Savonia-ammattikorkeakoulu. Lukuvuonna 2020–2021 osallistuin solistina Kuopion kaupunginorkesterin, Kuopion konservatorion ja Savonia-ammattikorkeakoulun yhteisproduktioon *West Side Story*. Ensimmäistä kertaa käytin draamaharjoituksia ja konkreettista roolihahmon rakentamista laulamisen yhteydessä. Työssäni pohdin tämän musikaaliproduktion draamaharjoitusten vaikutusta omaan laulunosaamiseeni. Musikaali sai kuitenkin poikkeavan muutoksen konsertin muodoksi pandemian rajoitusten takia. Verkkokonsertti *On the West Side: Our Story* esitettiin Kuopion Musiikkikeskuksella 21.05.2021.

Theseuksesta löytyy ammattikorkeakoulutasoisia opinnäytetöitä, jotka käsittelevät kehollisuuden merkitystä laulun opiskelussa (mm. Syrjälä 2021). Myös liikettä ja tanssin käyttöä sekä niiden vaikutusta lauluääneen on käsitelty opinnäytetöissä (Vettenranta 2016). Toiset ammattikorkeakoulun ja ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyöt taas käsittelevät draaman sovellusta esiintymisjännityksen vähentämiseen (Laitinen 2008; Vahtera 2012).

Laulupedagogiikan kirjoissa ilmaisun termi sidotaan vahvasti esiintymiseen ja esiintymisjännitykseen. Mielikuvaharjoitukset ovat yksi menetelmä, jolla haetaan rauhoittamista esiintymisjännitykseen. Draamaharjoituksia löytyy jonkin verran teatteriharrastajille tai jopa näyttelijälaulajille, mutta kehollisia harjoituksia harvemmin löytyy laulupedagogiikkakirjoissa tai laulajien oppaissa.

Työni aihe on ajankohtainen, koska useammat laulunopettajat keskittyvät nykyään keholliseen ilmaisuun osana laulopedagogiikkaa. Esimerkiksi laulujooga (engl. vocal yoga), joka suuntautuu muun muassa laulajille ja esiintyjille, on saanut viime vuosina entistä enemmän huomiota. Sillä haetaan muun muassa yhteyttä kehoon, jännityksen purkautumista ja ilmaisun vapautumista. Itse haen opinnäytetyölläni myös laulamisen uusia ulottuvuuksia ja innovatiivista ajattelua klassisessa musiikkimaailmassa.

2 DRAAMAN ASEMA KLASSISESSA LAULUPEDAGOGIIKASSA

2.1 Ilmaisun merkitys klassisessa laulupedagogiikassa

Tämän opinnäytetyön keskeiset kohteet ovat keho, kehollisuus ja kehonkieli. Draamaa käsittelen oppimismenetelmänä laulunopiskelijan ilmaisun kehittämiseksi. Ilmaisun on siis draaman kanssa työskentelyn tulos.

Kuullessani sanan *ilmaisu* tulee heti mieleen taiteellinen, esimerkiksi näyttämöilmaisu. Näyttämöilmaisun keskeiset tekijät ovat ilmaistava asia, kuten tarina, tarinankertoja ja vastaanottaja, siis yleisö. Tarinankertoja ilmaisee itsensä ja viestinsä kehollisesti, jotta pääsee välittämään yleisölle ajatuksiaan ja tunteitaan. Kehollinen tai kinesteettinen ilmaisu tapahtuu kehonkielen ja kehollisen liikkeen kautta, kuten liikkumisella esitystilassa, kasvojen ilmeillä ja eleillä, tunteellisella asenteella sekä äänellä, kuten puhekielen elementtien tai ääntelyn kautta. (Helminen 1989, 6, Ware 1998, 236–238.)

Ilmaisulla on muitakin ulottuvuuksia, kuten musiikillinen ilmaisu. Filosofian tohtori Anne Tarvainen korostaa työssään, että musiikillinen ilmaisu on liikkeellinen toiminta. Laulun syntyyn ja ilmaisuun laulaja käyttää kehoaan kokonaisvaltaisesti. Laulajan ilmaistava viesti välittyy kuuntelijalle usein liikkeen kautta ja jopa muuntuu kuuntelijalla liikkeeksi. Laulun kuuntelu on siis immersioivinen prosessi ja se koskettaa kuuntelijaa kehollisella tasolla. (Tarvainen 2008, 18–38.) Laulajan ja kuulijan välillä syntyy elämyksellinen dynaaminen vuorovaikutus, joka tunnetaan koko kehossa.

Laulupedagogiikassa ilmaisun ja tulkinnan käsitteet kulkevat rinnakkain. Clifton Warenin (1998) mukaan ilmaisu ja tulkinta ovat osa laulajan kokonaisosaamista. Tulkinta liittyy laulajan kykyyn sisäistää teoksen merkitys, joka johtuu ensiksi säveltäjän aikomuksesta, seuraavaksi tekstistä ja viimein laulajasta itse. Ilmaisun taas on väline, jolla laulaja kommunikoi tulkitsevansa laulun ydin yleisöön. Ilmaisun liittyy teksti, musiikilliset sävyt, keholliset liikkeet ja eleet. Warenin mukaan yhtenäinen, ilmaiseva esitys sisältää kinesteettisen, musiikillisen ja tunteellisen esitysosuuden, jotka laulaja kykenee yhdistämään ja koordinoimaan. (Ware 1998, 234–238.)

Klassisessa laulupedagogiikassa kehollinen ilmaisu ei ole niin keskiössä. Oopperaan keskittyneessä laulupedagogiikassa tai musiikkiteatterissa se olisi taas erittäin tärkeä. Ilmaisun on kuitenkin osa laulajaopiskelijan kokonaisosaamista ja liittyy esitystaitoihin. Savonia-ammattikorkeakoulun B-tason arviointikriteerin mukaan hyvä ilmaisu näkyy muun muassa sointivärien, musiikillisten sävyjen, luovan ja personaallisen tulkinnan kautta. (liite 1.) Kinesteettisestä ilmaisusta ei ole mainintaa lomakkeessa. Kokemukseni perusteella esitysharjoituksissa annetaan ohjeita ja neuvoa muun muassa laulajan katseesta, katseen ja kehon asennosta, sekä laulun suunnista. Opiskelijaa yleensä kehoitetaan pitämään rauhallista ja rentoa olemusta lavalla.

Lauluharjoittelussa liikkeitä käydään jonkin verran. Kehon vapautumiseen lukkiutumisesta auttaa esimerkiksi käveleminen tilassa. Mielikuvien käyttö on myös suosittu oppimismenetelmä laulupedagogiikassa. Käytettävät mielikuvaharjoitteet ovat esimerkiksi esitysjännitystä vapauttavia harjoituksia. Nämä harjoitteet keskittyvät yleensä siis mentaaliharjoitteluun ja sisältävät tunteiden

käsittelyä harjoituksia. Harjoitteiden tavoite on edistää rauhoittamista ja itseluottamusta ennen esitystä. (Arjas 2014, 137–139.)

2.2 Draama oppimismenetelmänä

Draama on kokemuksellinen oppimistapa, joka sisältää teatterin elementtejä, ja jonka kanssa työskentelyn tulos on muun muassa ilmaisutaidon kehittyminen. Draamassa henkilö voi olla ikoninen tai symbolinen merkki. Ikonisena merkinä henkilö ottaa roolia vastaan, käsittelee aktiivisesti tilaa ja aikaa, käyttää symboleita ja metaforia yhdistääkseen todellisuuden ja fiktion maailmat. (Karkkulainen 2013, 13–14; Heikkinen 2017, 63–64, 71.) Heikkinen kutsuu tätä dialogisen maailmojen yhdistämistä ”mahdollisuuksien tila[ksi]” (Heikkinen 2017, 63). Tässä tilassa todellisuuden elementit muuntuvat ja palvelevat fiktiivisen todellisuuden seuraamista. Symbolinen merkki tarkoittaa, että henkilön roolilla on muitakin ulottuvuuksia kuin pelkkä yksilöllinen roolihahmo, esimerkiksi suurempi ryhmä tai käsite. (Heikkinen 2017, 63–64, 71.)

Draamaharjoitteita voidaan hyödyntää pedagogiikassa monipuolisesti. Draaman ryhmäharjoitukset edistävät emotionaalista työskentelyä, herättävät eettisyyteen ja ajattelutoimintaan liittyvää pohdintaa ja kehittävät oppijan vuorovaikutustaitoja (Karkkulainen 2013, 24). Keskittymiskyky ja kehontietoisuus, kuten liikeaisti, kehittyvät myös draamaharjoitteiden avulla (Helminen 1989, 7). Lisäksi oppija saa syvemmän ymmärryksen teoksen merkityksestä, joka johtaa tarinan sisäistämiseen. (Karkkulainen 2013, 13–14.)

2.3 Lauluteos draamakohtauksena

Laulajan on tärkeää muistaa, että mikä tahansa laulu, lied-kappale, oopperan tai musiikkiteatterin teos on merkityksellinen. Jokainen teos on tarina, jonka lähteenä on ihmisen elämä ja kokemus. Laulajan tulee kommunikoida tämän tarinan merkitys yleisöön, minkä takia hän perehtyy teokseen kokonaisuudessaan. Musiikki ja sen tekniset elementit, kuten harmoniat, rytmi ja dynamiikka yhdistettynä tekstiin, korostavat teoksen merkitystä ja viestiä ja palvelevat roolihahmon tunteiden realistista ilmaisua. (Ostward 2005, 19.)

Klassiset laulunopiskelijat panostavat yleensä tekstin ymmärtämiseen ja tulkintaan, joka edistää luovaa ja personaalista ilmaisua sekä fraseerausta. Tekstiä tulee monesti laulaa mahdollisimman luonnollisesti ja selkeästi, jotta sanojen merkitys tulee esiin. Säestystunneilla taas laulunopiskelija saa mahdollisuuden perehtyä ja pohtia pianon ja laulumelodian suhdetta syvällisemmin. Omasta kokemuksestani säestystunneilla on esimerkiksi pohdittu dynamiikat, harmoniat, rytmi ja tempo sekä niiden elementtien suhde sanoihin.

Mikäli laulunopiskelija haluaa päästää vielä syvällisempään musiikkianalyysiin, hänen tulee pohtia säveltäjän sekä libretistin tai runoilijan aikomukset kappaleen suhteen. Esimerkiksi hyödyllistä olisi pohtia, mitä merkitystä on kappaleen otsikolla, tempolla, musiikkityylillä tai sävellajilla. Opiskelija voi vielä pohtia tiettyjen sävelien keston vaikutusta kappaleeseen, tai miettiä miksi säveltäjä on valinnut tietyt instrumentit säestykseen. Myös säveltäjän ja runoilijan tai libretistin taustasta olisi hyvä olla tietoinen, sillä opiskelija hahmottaa, minkälaiset aiheet ovat kappaleen tekijöille mielenkiintoisia, minkälaisessa yhteiskunnassa he ovat eläneet ja miten heidän kokemuksensa näkyy musiikkiteoksessa. (Ostward 2005, 79–80.)

Laulunopiskelija voi verrata laulua kohtaukseen ja soolokappaletta monologiin. Keskeinen idea tässä on, että laulu on puheen luonnollinen jatke. Tekstin tulkintaa ja sen laulullista ilmaisuja opiskelija voi harjoitella esimerkiksi ensiksi käymällä laulun läpi ja seuraavaksi puhumalla tekstin monologina. Näin hän ymmärtää paremmin muun muassa, mitkä ovat sopivat hengityspaikat ja hahmottaa sanojen merkityksen. (McWaters 2009, 49–50.)

Jokainen kohtaus sisältää päätapauksen, joka pitää tunnistaa. Opiskelija voi pohtia mikä kohtauksen luonne on ja mikä on hänen hahmonsa tehtävä, mikä on hahmon motiivi tai minkälaisen viestin hän yrittää kommunikoida. Seuraavaksi kohtauksen sisältöä on myös tärkeää hahmottaa. Joskus nämä asiat eivät tule selväksi heti, esimerkiksi lied kappaleissa tai muissa lauluissa. Opiskelija voi siinä tapauksessa analyysin kautta keksiä itse, kuka hänen hahmonsa on, mikä tavoitteensa on ja miksi. Seuraavia kohtauksen elementtejä kutsutaan tietyiksi olosuhteiksi (engl. given circumstances). Nämä ovat: kohtauksen aika ja paikka, edelliset tapahtumat, jotka johtivat kohtaukseen, kuka mahdollisesti kuulee mitä tapahtuu kohtauksessa ja mikä on hahmon suhde muihin hahmoihin. (McWaters 2009, 47–48, Ostwald 2005, 29–30.)

Silloin kun kohtauksen tietyt olosuhteet ovat laulunopiskelijan tiedossa, hän voi työskennellä roolihahmon rakentamisen kanssa. Roolityöskentely onnistuu silloin kun tulee ymmärrys siitä, että hahmo on kohtauksen realiteetissa oikea henkilö, joka ei edes joskus tajua kertovansa tarinaansa laulaen. Draamatyöskentelyn avulla opiskelija voi kehittää ja ilmaista realistisesti hänen hahmonsa tunteita ja reaktioita. Avain onnistumiseen on läsnäolo: hahmo elää hetkessä, reagoi muiden liikkeisiin, tapahtumiin ja ilmaisee luontevasti ajatteluaan. Lopputulos on yleisön huomion kiinnittäminen ja empatian herättäminen. (Ostwald 2005, 4–5.)

Yksi suosittu tapa harjoitella roolin rakentamista on improvisaatio. Seuraavan esimerkkiharjoituksen tavoite on antaa opiskelijalle vapaus tutkia hahmoaan kokeilun avulla. Opiskelija seisoo kuvitteellisen peilin eteen ja kuvailee, miten hänen hahmonsa pukeutuu. Hän lisää yksityiskohtia, vaatteiden väreistä asusteisiin, hän saa liikkua tilassa ja tuntee, miltä tämä tuntuu hahmosta. Näin hän voi siirtyä mentaalisesti hahmon aikaan, paikkaan ja kulttuuriin. Roolin rakentamiseen liittyy myös hahmon taustan kehittäminen. Tämä voi onnistua esimerkiksi pohtimalla hahmon persoonan piirteitä tai suhteitaan muihin hahmoihin, joista opiskelija voi seuraavaksi keskustella muiden kanssa ja kehittää pieniä tarinoita, jotka sitovat hänet muihin. Tämä työskentelyprosessi johtaa elävään ilmaisuun. (White 2019, 110–112.)

3 PRODUKTIO: WEST SIDE STORY

3.1 Musikaalin taustatiedot

Tässä luvussa esittelen opinnäytetyöni taiteellisen osion taustatiedot. Osallistuin laulusolistina sivuroolissa *West Side Story*-musikaaliproduktiossa, joka esitettiin konserttimuodossa toukokuussa 2021 Kuopion Musiikkikeskuksella.

West Side Story-musikaalin on säveltänyt Leonard Bernstein (25.08.1918–14.10.1990), joka oli amerikkalainen säveltäjä, kapellimestari ja pianisti. Runsaaseen sävellysvalikoimaansa kuuluvat muun muassa pianoteoksia, orkesterimusiikkia, kirkkomusiikkia, kuoroteoksia, useita musikaaleja sekä oopperoita. Lisäksi Bernstein opetti klassista musiikkia nuorisolle televisio-ohjelmissa, kuten *Omnibus* ja *Young People's Concerts*, ja hän on pitänyt musiikin luentoja Harvardin Yliopistossa. *West Side Story*-musikaalin idean keksi koreografi Jerome Robbins. Bernstein sävelsi musiikin ja sanoittajana toimi Stephen Sonheimin. (Britannica 2021.) Libreton on kirjoittanut Arthur Laurents (Conrad 2002.)

Musikaali esitettiin ensimmäisen kerran Broadway-teatterissa 26. syyskuuta 1957. (Leonard Bernstein Office, julkaisuaika tuntematon). Alkuperäisessä Broadwayn esityksessä vuonna 1957 nähtiin kolmekymmentäyhdeksän näyttelijää, joista kymmenen oli solistilaulajia. Orkesterissa soitti kaksikymmentäseitsemän soittajaa. Nuotit oli Broadwayn esitykseen orkestroinut Sid Ramin ja Irwin Kostal. Teos koostuu prologista ja kahdesta puoliajasta. Teoksen ensimmäisellä puoliajalla kuullaan seitsemän kappaletta ja toisessa viisi kappaletta. Laulajiin on myös mainittu *Jets* ja *Shark Girls*, eli lauluissa kuullaan myös ryhmälaulua ensemblen tapaan. (IBDB 2022, Schwarm 2022.)

West Side Story-musikaalin juoni on inspiroitu William Shakespearin *Romeo ja Julia*-tarinasta, joka on tuotu nykymaailmaan. Teoksen tarina sijoittuu 1950-luvun New Yorkiin. (Leonard Bernstein Office julkaisuaika tuntematon, Bauer 2017.) Musiikissa on kuultavissa jazz- sekä latinalaisen musiikin elementtejä. Bernstein käyttää myös tekniikoita, joita esiintyy oopperamaailmassa. (Schwarm 2022.)

Prologissa tutustutaan kahteen jengiin, amerikkalaisiin Jetseihin ja puertoricolaisiin Sharkseihin. Puertoricolaisten saapuminen kaupunkiin on järkyttänyt paikalliset Jetsit, jotka tahtovat taistella voittakseen takaisin valtansa kaupungissa. Prologin keskeiset piirteet ovat tanssi, joka muistuttaa balettia sekä miimi, eli fyysinen ilmaisu ilman sanoja. Kohtauksen aikana jengien jännitys kasvaa ja kiihtyy. Hahmot äänтелеvät ja pelottelevat toisiaan, kunnes he aloittavat taistelun. Hahmoilla on repliikkejä vasta kohtauksen lopussa, jolloin poliisit Krupke ja Schrank saapuvat ja lopettavat taistelun. Prologi sisältää musiikillisesti jazz-musiikkiin kuuluvia harmonioita, synkooppista rytmiä ja sormien napsautusta (Lyric Opera of Chicago 2022.)

Ensimmäisessä puoliajassa tutustutaan rakkaustarinan päähahmoihin, Tonyyn ja Mariaan. Tony on entinen Jetsien jäsen ja Jetsien johtajan, Riffin, hyvä ystävä. Riff pyytää Tonyn apua jengin taistelussa Sharkseja vastaan ja lopulta Tony suostuu auttamaan Riffiä. Samana yönä koulun tanssijuhlissa kuitenkin Tony rakastuu ensisilmäyksellä Mariaan. Maria on Sharksien johtajan, Bernardon, pikkusisko. (Mm. Conrad 2022.)

Bernstein käyttää tritonusta usein teoksen kappaleissa. Tritonus on musiikillinen intervalli, laadultaan ylinouseva kvartti tai vähennetty kvintti ja sen pääpiirre on dissonanssi. Tritonuksen rooli on lisätä jännitystä kappaleessa. Tritonus esiintyy muun muassa Jetsien kappaleessa *Jets song* ilman musiikillista purkausta, jotta jännite säilyy. Tonym laulamassa kappaleessa *Maria* tritonus esiintyy selkeästi, mutta purkaus tulee fraasin lopussa puhtaan kvintin intervalliin. (Lyric Opera of Chicago 2022.)

Pari tunnustaa rakkautensa kappaleessa *Tonight*, joka vastaa myös visuaalisesti lavastukseltaan *Romeo ja Julian* kuuluisaa parvekekohtausta. Kappaleen laulurytmi on yksinkertainen. Tony ja Maria laulavat yksiaanisesti ja maailma näyttää kirkkaalta heidän silmissään. (Lyric Opera of Chicago 2022.) Seuraavana päivänä Tony tapaa Marian ompelimossa, jossa hän työskentelee ja kertoo, että jengitaistelu on sovittu ja se tulee olemaan reilu, ilman aseita. Maria pyytää kuitenkin Tonya lopettamaan taistelun ja tämä lupaa tehdä niin kuin Maria haluaa. (Mm. Conrad 2022.)

Myöhemmin kuullaan kappaleen *Tonight: Quintet and Chorus*, joka on alkuperäisen *Tonight* kappaleen laajennus. Kappaleessa kuullaan jokaisen päähenkilön sekä jengien aikomukset. Tony suostuu epäroivästi auttamaan Riffiä sekä Jetsejä jengitaistelussa. Maria laulaa rakkaudestaan ja tulevasta tapaamisestaan Tonym kanssa. Marian ystävä Anita odottaa innolla romanttista iltaa Bernardon kanssa. Jetsit ja Sharksit laulavat tulevasta voitostaan taistelussa. Jännitys kiihtyy jatkuvasti kappaleen aikana ja johtaa loppuhuipentumaan. (Lyric Opera of Chicago 2022.) Taistelu ei kuitenkaan ole niin reilu, kuin on sovittu. Taistelu päätty äkillisesti Bernardon tappaessa Riffin ja Tonym tapettuaan Bernardon. (Mm. Conrad 2022.)

Toisen kohtauksen ensimmäinen kappale on *I feel pretty*. Kohtauksessa Maria ei ole vielä tietoinen veljensä kuolemasta. Kappale on iloinen ja sisältää latinalaisen musiikin soittimia kuten kitaraa ja tamburiinia. (Lyric Opera of Chicago 2022.) Kappaleen jälkeen Maria kuulee taistelun lopputuloksesta, josta Tony tulee myöhemmin pyytämään anteeksi. Maria ja Tony ovat molemmat peloissaan, mutta heidän rakkautensa on voimakas. Duettokappaleessa *Somewhere* kuullaan parin haaveita yhteisestä, rauhallisesta elämästä. Rytmillisesti kappale on yksinkertaisempi, ilman synkooppia. Orkesterin säestys on kevyt ja se ei sisällä rytmillistä tai harmonista kontrastia laulun teemaan. (Lyric Opera of Chicago 2022.)

Pari päättää paeta yhdessä aamuyöllä kaupungista. Marian Anita-ystävä on alussa Marian parisuhdetta vastaan, mutta lopulta on ymmärtäväinen ja suostuu auttamaan häntä. Anita menee lähettämään viestin Tonylle Marian puolesta heidän tapaamisestaan, mutta joutuu Jetsien porukan pahoinpitelemäksi. Tästä vihaisena hän valehtelee, että Maria on kuollut. Tony kävelee kaduilla epätoivoisena, kunnes joutuu Sharksin jäsenen ampumaksi. Maria on tämän järkyttävän tapahtuman silminnäkijä. Kohtauksen lopussa Maria seisoo ja suojelee Tonym ruumista, ja vakuuttaa jengit lopettamaan tämän taistelun. (Mm. Conrad 2022.)

3.2 Kuopion musikaalituotanto

Helmikuussa 2020 Kuopion kaupunginorkesteri tiedotti *West Side Story* -musikaalin esityksestä. Kuopion kaupunginorkesteri oli toteuttamassa musikaalin yhteisproduktiona muun muassa Kuopion konservatorion ja Savonia-ammattikorkeakoulun kanssa. Tämä produktio antaisi mahdollisuuden

opiskelijoille esiintyä, suunnitella pukuja ja auttaa tuotannonprosessissa. Leonard Bernsteinin musiikkia soitettaisiin täysikokoisella sinfoniaorkesterilla. (liite 2.)

Alkuperäinen suunnitelma oli esittää musikaali tammikuussa 2021 Kuopion Musiikkikeskuksella. Pandemian vuoksi tämä suunnitelma muuttui uusiksi. Kuopion kaupunginorkesteri ilmoitti elokuun lopussa 2020 esitysten siirtymisestä toukokuulle 2021 uudessa tiedotteessaan. (liite 3.)

Produktion ohjaajana toimi Veera Airas, kapellimestarina Rauno Tikkanen ja koreografina Sirpa Möksy. Korrepetiittorina toimi pääsääntöisesti Hannu Hiltula ja laulunohjaajana Sanna Voss Lagerlund (nyk. Rosberg). Savonia-ammattikorkeakoulun muotoilun yksikön opiskelijat vastasivat puvustuksesta sekä audiovisuaalisesta suunnittelusta Sirpa Ryynäsen ja Jaakko Laukkasen johdolla. Tekniikan vastaava oli Kuopion Musiikkikeskus yhteistyössä Kuopion konservatorion musiikkiteknologian opiskelijoiden kanssa. (liite 3.) Tanssijat, laulajat ja osa orkesterin soittajista olivat myös Kuopion Musiikkikeskuksen oppilaitosten opiskelijat. Lisäksi rooleissa ja tanssijaryhmissä nähtiin Sibelius-Akatemian Kuopion yksikön opiskelijoita, Lumit-taidelukion opiskelijoita ja jopa Savonian vaihto-opiskelija.

Produktion esiintyjämäärä oli valtava; noin kolmekymmentä tanssijaa ja noin kaksikymmentä laulajaa sekä sinfoniaorkesteri.

3.2.1 Koelaulut ja roolitus

Esityksien siirtymisen takia koelauluprosessin käynnistettiin uudelleen syksyllä 2020. Ensimmäiset koelaulut järjestettiin syyskuussa. Lautakunnan jäsenet olivat Veera Airas, Rauno Tikkanen, Sirpa Möksy ja Savonia-ammattikorkeakoulun kulttuurituottaja Terhi Rissanen. Säestäjänä toimi Hannu Hiltula. Osallistujat saivat hakemuksen yhteydessä valita minkä kappaleen annetusta valikoimasta halusivat laulaa. Lisäksi laulun yhteydessä käytiin ohjaajan kanssa pieni keskustelu englannin kielellä. Tämä, koska produktion oli tarkoitus harjoitella ja esittää englanniksi, joka oli musikaalin alkuperäinen kieli. Koelauluksi valitsin kappaleen *Somewhere*.

Minut kutsuttiin seuraavaan koelauluun noin kuukausi myöhemmin, jolloin ohjaaja mietti tarkemmin sopivia roolituksia osallistujille. Toiseksi koelauluksi minulle annettiin ohje laulaa *A Boy Like That*-duettokappaleesta Marian osuus. Roolitukset jaettiin viikon kuluttua, lokakuun lopussa. Itse sain Rosalian sivuroolin, jonka isommat lauluosuudet olivat *I feel pretty* Sharks-tyttöjen ensemblessä, sekä soolo-osuudet ja duetto Anitan kanssa kappaleessa *America*. Rosalialla oli myös repliikkejä.

Roolitusten jaon yhteydessä saatiin käsikirjoitus ja partituurit. Orkesteri nauhoitti myöhemmin harjoitusnauhat itsenäistä lauluharjoittelua sekä koreografiaa varten.

3.2.2 Harjoitukset ja produktion eteneminen

Tässä luvussa käyn läpi tuotannon prosessin. Produktion vaiheiden kuvaus tapahtuu sisällöllisesti ja harjoituksista annan tässä kappaleessa vain yleistietoa.

Ensimmäinen kerta, jolloin kaikki projektin vastaavat ja opiskelijat kokoontuivat oli tammikuun 13. päivä 2021. Silloin käytiin läpi koko käsikirjoitus. Ohjaaja antoi meille myös harjoituksia, "tongue-

twister” (suom. kielisolumusanoja) tyyppisiä fraaseja ja lauseita englannin kielellä, jotta englannin kieli ja lausuminen kehittyisi.

Harjoitteluohjelma sisälsi erilaisia harjoituksia siitä eteenpäin. Harjoitukset pidettiin kaksi kertaa viikossa, ja päivän sisältö oli tanssitreenien, draamaharjoitusten sekä helmikuusta alkaen lauluharjoitusten yhdistelmä. Poissaolojen määrien sekä pandemian rajoitusten takia jouduttiin usein tekemään muutoksia aikatauluihin.

Tanssiharjoitukset alkoivat viikolla 3 ja ne olivat kahden tai kahden ja puolen tunnin pituisia. Näitä pidettiin noin kerran viikossa. Harjoitusten sisältö vaihtui kuitenkin melko viikoittain, joten tanssiharjoitusten välissä oli ajoittain pidempi tauko. Koreografina toimi Sirpa Möksy ja avustajana oli tanssinopiskelija Elviira Fält. Heti tammikuussa alettiin harjoittelemaan tanssiaiskohtauksen tansseja. Itsenäistä harjoittelua varten nauhoitettiin videoita treeneistä.

Pandemian rajoitusten vuoksi joukkoharjoituksia, kuten tanssiaisten tanssiharjoituksia ei enää pidetty viikosta 12 eteenpäin, vaan ryhmiä rajoitettiin kymmeneen tai alle kymmeneen henkilöön. Usein tanssikohtauksissa prioriteettia oli repliikillisillä henkilöillä tai henkilöillä, joilla oli jollain tavalla tärkeä rooli kyseisessä kohtauksessa.

Esityksen peruuntumisen vuoksi viikosta 14 eteenpäin produktiotiimi teki päätöksen nauhoittaa tanssivideot, joiden alle tulisi taustamusiikkia – ei siis *West Side Storyn* alkuperäistä musiikkia. Osa tanssijoista vaihtuivat myös muiden tapahtumien vuoksi. Itse päätin keskittyä enemmän lauluharjoituksiin siitä eteenpäin ja jäin pois tanssiharjoituksista.

Draamaharjoitukset alkoivat viikolla 2. Harjoitusten kesto oli noin tunti ja yleensä työstettiin yhtä kohtausta kerrallaan. Alussa käytiin kohtauksen repliikit läpi ja pohdittiin roolihahmojemme piirteitä. Draamatyöskentely oli sekä yksilöllistä että pareittain tai ryhmässä.

Lauluharjoitukset alkoivat helmikuun alussa. Laulunohjaajalta oli mahdollista sekä solistien että ensemble laulajien saada apua teknisiin asioihin tai fraseeraukseen. Yleensä harjoituksissa oli läsnä myös ohjaaja, joka samalla ohjasi ilmaisuun liittyviä asioita. Lauluharjoituksia pidettiin usein siis tanssikoreografian tai draamaharjoitusten yhteydessä. Jokainen keskittyi vahvasti myös itsenäiseen harjoitteluun.

3.2.3 Projektin uudenlainen muoto ja toteutus

Suurmusikaali oli kerran pandemian vuoksi siirretty puoleksi vuodeksi eteenpäin. Puoli vuotta myöhemmin pandemian vaikutukset olivat edelleen vahvasti läsnä tuotantoprosessissa. Kaikissa harjoituksissa pidettiin maskit päällä, tanssiharjoitukset mukaan lukien.

Harjoituksissa esiintyjien määrä oli vaihteleva kohtauksen mukaisesti. Esimerkiksi *America* - tanssiharjoituksiin osallistui kaksitoista henkilöä, mutta *Tanssiaisissa* esiintyjiä oli yli kaksikymmentä. Helmikuussa kaupungin ohjeistukset ja kokoontumisrajoitukset kiristyivät jo selkeästi. Näin jakauduttiin aina pienryhmiin. Kohtausharjoituksiin kutsuttiin vain repliikilliset henkilöt, lauluharjoituksiin pääsivät vain solistit sekä tanssiharjoitusten ryhmiä supistettiin myös.

Maaliskuun alussa pidettiin kaikkien musikaalikappaleiden läpimenoharjoitukset. Koronarajoitusten takia meille oli varattu yksi iso tila, jossa odotimme vuoroamme ja katsoimme Zoomin välityksellä läpimenoa, joka tapahtui viereisessä tanssisalissa. Mukana olivat Terhi Rissanen, Veera Airas, Rauno Tikkanen, Sanna Voss Lagerlund ja Hannu Hiltula. Näissä harjoituksissa kiinnitettiin huomiota erityisesti rytmiiikkaan sekä ensemble-osuuksien harmonioihin ja kappaleet käytiin läpi muutaman kerran tarpeen mukaan.

Produktion järjestäjät ja vastaavat henkilöt yrittivät haasteista huolimatta pitää säännöllisiä harjoituksia pienryhmin. Maaliskuun lopussa kuitenkin Kuopion kaupunginorkesteri julkaisi tiedotteen, jossa ilmoitettiin, että *West Side Storyn* esitykset peruuntuvat pandemiaan liittyvien rajoitusten vuoksi. Toisin sanoin esiintyjien määrä oli liian suuri. Opiskelijoita tiedotettiin päätöksestä Zoom-tapaamisen kautta, jossa produktion vastaavat kävivät tarkkaa keskustelua, vastasivat opiskelijoiden kysymyksiin ja pohtivat mahdollisia ratkaisuja. Sillä hetkellä kuitenkin valtasi onnettomuuden tunne. Opiskelijat palauttivat nuotit ja käsikirjoitukset seuraavina päivinä ja harjoitukset peruttiin kokonaan. Tauko harjoituksista kesti noin kolme viikkoa.

Esityksen uudenaikaisesta muodosta ilmoitettiin huhtikuun loppupuolella, reilu kuukausi aiemmin esityspäivämäärästä. Virallinen tiedote Kuopion kaupunginorkesterilta tuli vasta toukokuun alussa 2021 (liite 4). Peruuntuneen musikaalin sijaan järjestettiin *On the West Side: Our Story*-konsertti, joka esitettiin livestriimauksella. Verkkokonsertissa esitettiin tunnetuimmat *West Side Story*-musikaalin laulukappaleet, sekä Leonard Bernsteinin tanssiaisten orkesteriteokset. Solisteiksi valittiin yhteensä viisitoista laulajaa.

Koreografoista tehtiin tanssivideo taustamusiikilla, joka julkaistiin toukokuussa Savonia-ammattikorkeakoulun Youtube-kanavalle. Toukokuun 2021 oli esillä myös pukunäyttely musikaalipuvuista Mikrokadun kampuksen Kampussydämessä.

Toukokuussa solistit valmistautuivat pikaisesti verkkokonserttiin. Silloin pidettiin pari harjoitusta Kuopion kaupunginorkesterin kanssa, tarkistettiin musiikilliset osamme, paikkamme lavalla sekä äänitekniikkaan liittyviä asioita. Kapellimestarina toimi Rauno Tikkanen ja laulun vastaavana Sanna Voss Lagerlund. Veera Airas ohjasi kameramiehistöä, joka koostui Savonia-ammattikorkeakoulun opiskelijoista.

Verkkokonsertti pidettiin toukokuun 21. päivä 2021. Muutama ystävä saatiin kutsua yleisöön. Yhteishenki oli hyvä, pientä jännitystä oli jokaisella tietenkin, mutta se antoi vaan virtaa laulamiseen. Kaikki meni onneksi suunnitellusti.

4 HARJOITUSTEN SISÄLTÖ JA JOHTOPÄÄTÖKSET

4.1 Tanssiharjoitukset

West Side Story -musikaali sisältää kauniita ja taidokkaita tanssiteoksia. Koreografiat vaativat kappaleet Kuopion musikaalituotannossa olivat muun muassa *Prologi*, *Jets song*, *tanssiaiskohtauksen tanssit*, *America*, *Cool* sekä *Somewhere*-kappaleen unikohtaus ja duetto-osuus.

Tanssiaisten tanssit olivat *Blues* ja *Mambo*, joista seuraa Marian ja Tonymen ensitapaamiskohtaus. *Blues* oli Jetsien tanssi, *Mambon* alkaessa Sharksit tulivat lavalle myös. *Mambo* oli vauhdikas ja monipuolinen tanssi. Ääntely, kuten ”Mambo!” sanan huuto ja taputukset rytmisissä olivat myös osa koreografiaa. Ohjaaja päätti myös sisältää koreografiaan ”dance-off” osan Jetsien ja Sharksien välillä, joka olisi osittain improvisoitu. Harjoitusten aikana jokainen sai mennä oman jengin ringin sisälle ja tanssia vapaasti, samalla kun muut taputtivat, huusivat ja kannustivat häntä. Improvisaation kautta ehdotettiin ja lisättiin askeleita tai piruetteja, ja asteittain suunniteltiin myös omat vuorot.

Tanssiaiskohtauksen tansseja varten muodostettiin tanssipareja. Ensimmäinen henkilökohtainen haaste tuli, kun tanssiparini ei toistuvasti päässyt harjoituksiin ja jouduin harjoittelemaan yksin. Parini vaihdettiin pari kertaa ja tämä vaikutti henkilökohtaiseen etenemiseen negatiivisesti.

Seuraavaksi kuvaan *America* -kappaletta ja sen tanssiosuutta, jossa itsellä oli merkittävä rooli. Kappaleen pääroolihahmot ja solistit olivat Rosalia ja Anita. Rosalia ihailee Puerto Ricon luonnon kauneutta, haaveilee paluumatkasta San Juaniin ja aikoo tuoda amerikkalaisia tavaroita myös perheen iloksi. Anita taas korostaa Puerto Ricon ongelmia sekä kriisejä ja tykkää enemmän amerikkalaisesta elämäntyylistä. Rosalialla ja Anitalla on jatkuva vuorovaikutus. Sharks-tytöt innostuivat päähahmojen keskustelusta ja jakautuivat kahteen tiimiin. Sharks-tytöt olivat yhteensä kymmenen henkilöä: seitsemän tanssijaa ja kolme laulajaa.

Laulun säkeiden aikana tärkeää oli vakuuttava näytteleminen ja korkea energiataso, liikkuminen ja paikkojen vaihtelevuus tilassa sekä elävä vuorovaikutus. Laulun sanoituksia otettiin monesti kirjaimellisesti ja liikkeellä, eleillä ja ilmeillä piti näyttää kaikkea, mitä Rosalia aikoo tehdä. Esimerkiksi ”I’ll bring a TV to San Juan” (suom. Tuon television San Juaniin) kohdalla, joka oli heti välitanssin jälkeen, minun piti juosta lavan etupuolelle ja näyttellä, että kannan ison television, laitan sen lattialle ja näytän muille Puerto Ricolais-tytöille tämän hienon, modernin laitteen. Sharks-tytöt reagoivat minun tekemiseen innokkaasti ja elävästi.

Kertosäkeissä Rosalian ja Anitan porukat vaihtoivat suunnat lavalla. Yleensä porukat sekoittuivat enemmän kertosaäkeessä ja jakautuivat jälleen säkeessä ottamalla enemmän etäisyyttä lavalla. Kaikki, Sharks-tytöt mukaan lukien laulettiin kertosaäkeissä yhdessä.

Kertosäkeiden ja seuraavien säkeiden välissä oli kaksi välitanssia ja lisäksi viimeisen säkeen jälkeen oli viimeinen tanssiosuus. Välitansseissa repliikilliset henkilöt olivat tanssijoiden seassa eikä eturivillä. Jokainen välitanssikoreografia oli erilainen ja sisälsi piruetteja, pieniä hyppyjä ja isompia tai pienempiä askeleita, jotka olivat kaikilla samat. Viimeinen loppuposeeraus oli improvisoitu ja kaikilla oli oma.

Kuten luvussa 3 mainitsin, jäin pois tanssiharjoituksista silloin kun sain mahdollisuuden. Tarkoitukseni oli keskittyä laulamiseen, kehittää laulutekniikkaani ja musiikillista ilmaisuani. Musikaalin muutos konsertiksi tarkoitti muun muassa, että repliikkejä ei ollut enää. Lopuksi paikkamme lavalla olivat vierekkäin, katse yleisöä kohti. Tanssia tietenkään ei ollut enää suunnitelmassa, ja mikrofonit olivat telineellä, joten suuria liikkeitä tai askeleita ei voitu ottaa enää lavalla. Silloin mietin tarkasti, kuinka voisin laulullisesti ja ilmeiden avulla laulaa vakuuttavasti Rosalian roolin, jonka olin harjoitellut viimeisten kuukausien aikana.

4.2 Lauluharjoitukset

Lauluharjoituksissa työstettiin kappaleet *I feel pretty* sekä *America*.

Tässä kappaleessa kuvaan *I feel pretty* -laulun ensemble harjoitukset. Kappaleessa *I feel pretty* Maria laulaa hurmaantuneena. Hän tuntee olevansa erittäin kaunis ja hän tanssii ympäri huonetta. Marian ystävät, muun muassa Rosalia ja Consuela, pilkkaavat Mariaa alussa ("Have you met my girl friend Maria / The craziest girl on the block") mutta lopussa he saavat positiivista energiaa ja laulavat hyvin mielin hänen kanssaan. Tärkeintä oli saada välittömät reaktiot Marian puheeseen ja ylläpitää vuorovaikutusta ensemble laulajien välillä. Sitä varten me pidimme katsekontaktia ja reagoimme toisten fraaseihin ilmeillä.

Laulullisesti tärkeässä roolissa olivat rytmi ja synkronointi, sekä aktiivinen dialogisuus. Nämä elementit näkyvät varsinkin fraasien alukkeissa ja loppuissa, jotka olivat erittäin tarkat rytmillisesti. Harjoittelimme myös dynamiikkaa fraasien välillä, jotta sanojen merkitys olisi selkeämpi kuuntelijalle. Ensemblelaulu oli puhemaista ja "rumaa", ei kaunista, eikä kontrolloitua laulua. Laulunohjaaja muun muassa ohjeisti, että käytämme maskin sijaintia ja nasaalisuutta laulamissa.

Seuraavaksi keskityn *America* -kappaleeseen, jossa minulla oli solistin rooli. Laulu oli äänialani keskialueella, joka oli minulla haastava alue lähellä ensimmäistä rekisterinvaihtoa. Koska en ollut laulanut aiemmin musikaalikappaleita ja osa solisteista olivat pop-jazz-laulajaopiskelijoita, en osannut suhtautua kappaleeseen laulullisesti. Sain ensiksi ohjeistusta omalta laulunopettajaltani. Hänen neuvonsa olivat hyödyllisiä ja edistivät terveellistä äänenmuodostamista. Siitä huolimatta minulla oli vaikeuksia ylläpitää klassista tekniikkaa harjoitellessani tanssin ja laulamisen yhdistelmää. Nämä vaikeudet vaikuttivat minun ilmaisuuni ja itseluottamukseeni negatiivisesti.

Pyysin seuraavaksi apua musikaalin laulunohjaajalta ja ilmaisin huoliani laulutekniikasta. Hänen kanssaan pohdin roolihahmon ajattelumaailmaa ja laulun tulkintaa, sitten sidoin havaintoni laulutekniikkaan. Laulunohjaajalta sain varmuutta ilmaisuun liittyviin asioihin. Lopulta päätin laulaa kevyemmin ja enemmän puhemaisesti, tekstin tulkintaa korostaen. Koin, että kevyempi ääni sopisi paremmin roolihahmoon ja yhteen kollegani Outi Vilpposen lauluäänen kanssa, joka oli pop-jazz laulunopiskelija ja esitti Anitan roolia musikaalissa. Ajattelin myös, että Rosalian naiiviin ja iloiseen roolihahmoon sopisi paremmin hieman pienempi, kevyempi ääni. Tässäkin kappaleessa sanat laulettiin puhemaisesti eikä niin laulunomaisesti. Dialogi solistien keskellä oli teatraalinen ja sävy koominen ja satyyristinen. Pidin mielessäni laulutekniikan perusteita ja yritin ylläpitää hyvää hengitystekniikkaa, jotta ääni ei väsy liian nopeasti välitanssien jälkeen.

Saman suunnitelman laulutyylistä ja tekniikasta pidin myös silloin, kun musikaaliesitys muuttui konsertiksi. Päätöstäni vahvisti vielä se, että esityksen aikana käytössämme olivat laulumikrofonit ja äänimonitorit, jotka vaikuttavat kuulokuvaan ja sen tähden laulutekniikkaan. Laulajien äänien monitorointi oli tosiaan yksi konsertin haasteista, jota piti useasti säätää. Viimeisissä konserttiharjoituksissa suunnittelimme yhteisiä liikkeitä, katsesuuntia ja eleitä. Yhteistyömme sujui erinomaisesti ja nautimme musisoinnista. Roolihahmoista oli riisuttu pois monta asiaa, mutta solisteilla oli jo vahva side hahmoonsa ja kaikki lauloivat vakuuttavasti.

4.3 Draamaharjoitukset

Ensimmäisissä draamaharjoituksissa työstimme kohtauksia yksilöllisesti, mutta seuraavaksi pohdimme aiempia tai tulevia tapahtumia, ja niiden vaikutusta kohtaukseen. Veera Airas ohjasi roolin hahmottamisprosessin selittämällä meille kohtauksen lavastuksen, minkälaisia esineitä meillä olisi mahdollisesti käytössämme sekä miten meidän tulee liikkua tilassa, esimerkiksi kuinka nopeasti tai kuinka lähellä toisiamme.

Ensimmäinen kohtaus, jota harjoittelimme, oli *I feel pretty*. Tässä kohtauksessa harjoiteltiin erityisesti välittömiä reaktioita repliikkeihin, yhteistä energiaa ja kehollista viestintää, kuten katseita, etäisyyttä ja leikkejä. Ohjaaja antoi välillä tarkkoja ohjeita siitä, minkälainen tunnetila on tai minkälainen muiden vaikutelma on tietystä hahmosta. Tunteiden käsittelystä ja ilmaisusta keskusteltiin avoimesti. Koska eräällä näyttelijällä oli haasteita olla vaikuttava, ohjaaja antoi neuvoja ja ajatuksen kehotteita, jotka voisivat herättää kyseisiä tunteita ja reaktioita oikeasta elämästä. Joskus hän kysyi myös muiden näyttelijöiden ajatuksia tai ideoita.

America -kappaleen draamaharjoitusten alussa tutustuttiin repliikkeihin ja pohdittiin ryhmän reaktioita niihin. Ryhmä jakaantui Anitan ja Rosalian kannustajaryhmiin. Kohtauksen laulu alkoi Rosalian sanoilla "Puerto Rico, you lovely island" (suom. Puerto Rico, sinä ihana saari), johon keksittiin merkitseviä liikkeitä Puerto Ricon kauneuden ilmaisuun. Tämän jälkeen draama oli keskittynyt Anitan ja Rosalian riitaan, kannustajien keholliset ja äänteelliset reaktiot argumentteihin ja leikkisään liikkumiseen tilassa. Tässä kappaleessa tavoite oli tuoda temperamenttia, energiaa ja huumoria esiin.

4.3.1 Esimerkki yksilön draamaharjoitteesta

Jokainen näyttelijä käveli vuorotellen kuviteltuun toiseen huoneeseen, tai meidän tapauksessa flyygelin taakse. Muut istuivat niin, että katsoivat häntä kaukaa. Näyttelijä pohti, miten hänen roolihahmonsa kävelee ja minkälaisia piirteitä sillä tavalla tuo esiin. Seuraavaksi hän käveli ryhmää kohti "roolissa". Kävelyn ja poseerauksen jälkeen ryhmä keskusteli avoimesti, minkälaisia piirteitä heille tuli mieleen tästä pienestä esityksestä. Tämä harjoitus herätti näyttelijän miettimään, oliko hän onnistunut, mistä hän oli samaa mieltä ja mistä eri mieltä porukan kanssa ja aloitti siitä roolihahmon rakentamisen.

Jokaisella roolihahmolla oli oma persoonansa ja sitä yritettiin harjoitusten avulla korostaa kuitenkin ollen samalla osana ryhmää. Ryhmäni Sharks-tytöt olivat nuoria, temperamenttisia puertoricolaisia

naisia. Tavoite oli perehtyä hahmojen kulttuuriin sekä vapauttaa ja ilmaista heidän tulista ja iloista energiaa.

4.3.2 Esimerkki roolien hahmottamisesta pareittain

Näyttelijät muodostivat pareja ja seisoivat vastakkain. Ohjaaja kehotti keskustelemaan parin kanssa eri tunnetiloissa; onnellisina, vihaisina, turhautuneina jne. Näyttelijät juttelivat äänekkäästi, innokkaasti tai jopa riitelivät ja saivat kokeilla myös käsiliikkeitä tai muita keinoja ilmaista itseään keuhollisesti. Keskustelun aiheet olivat vapaita, esimerkiksi meidän keskustelussa ei ollut tarkkaa tai edes järkevää sisältöä. Merkityksellistä oli ilmaista tunteitamme voimakkaasti.

4.4 Näkemykseni tuotannosta laulunopiskelijana

Tässä luvussa esittelen henkilökohtaisia näkemyksiäni Kuopion produktiosta sekä harjoitusten sisällöstä laulunopiskelijana. Tämä oli ensimmäinen oikea musikaaliproduktio, johon osallistuini elämässäni.

Kokemus tanssi- ja lauluharjoituksista oli positiivinen ja ilmapiiri oli kannustava. Harjoitusten monipuolisuus piti motivaatitani yllä, mutta samalla saattoi häiritä edistymistäni. Tanssikoreografian oppiminen itselle oli suhteellisen haasteellista, koska koreografia oli pitkä ja hyvin vaihteleva. Laulamisen ja tanssin yhdistelmä *America* -laulussa oli suurin henkilökohtainen haaste. Tämä johtui pääosin oman kokemuksen puutteesta musiikkiteatterin laulutekniikasta. Laulutekniikkani oli kehittyvässä, mutta asiat, kuten äänen tuki, resonanssi ja sulava rekisterien vaihto olivat vielä epävarmoja. Joskus vitsailin, että minun kannattaisi varmaan laulaa juosten juoksumatolla, niin että kestävytyeni kehittyisi. Otin haasteen siitä huolimatta vastaan mielelläni. Siinä elämänvaiheessa olin hyvin aktiivinen fyysisesti ja tanssin vapaa-ajallani, joten jatkoin yritystä positiivisin mielin. Lopussa kuitenkin oloni oli helpottunut siitä, ettei minun tarvinnut tanssia vaan sain keskittyä laulamiseen rauhassa. Luulen, että laulaminen olisi kärsinyt, mikäli koreografia olisi lopussakin ollut osa tätä projektia. Koen, että tanssin ja laulun yhdistelmässä toisen taidon ollessa heikompi, paineen alla se vie vahvempaakin taitoa alaspäin.

Näyttelemisen oli mielekästä työtä ja siitä olin todella innoissani. Opin erittäin paljon, miten keho ja kasvot ilmaisevat erilaisia tunteita, miten voisin ottaa oikeasta elämästä elementtejä ja soveltaa niitä suulliseen ja keuholliseen ilmaisuun. Alussa rooli oli ikään kuin märkä savi, se muuttui harjoittelun avulla ja löysi muotonsa pikkuhiljaa. Näyttelemisen suhteen olin oppinut, että on helppoa joko ylireagoida tai reagoida liian hienovaraisesti. Replikkien opettelu ulkoa ajoissa auttoi tekstin omaksumiseen ja roolihahmon rakentamiseen. Kysymykset, kuten ”Miksi hahmoni reagoi näin?”, ”Miten muut näkevät hahmoni ja miten hahmoni näkee muita?”, ”Mikä on hahmoni rooli tässä tarinassa?” auttoivat ymmärtämään sanojen vakavuutta ja merkitystä. Jokainen fraasi oli tarkasti mietitty kirjoitusvaiheessa, joten oli tärkeä saada selvää koko tilanteesta ja miten oma reaktio vaikuttaisi tilanteen kehittymiseen.

Draamaharjoitukset vahvistivat myös musiikillista ilmaisuani. Samat periaatteet, kuten kokonaisvaltainen keuhollinen työskentely, tunteiden käsittely – hahmon tai omat, kasvojen ja kehon liikkeiden yhdistäminen äänen muodostamiseen ja tekstin tulkintaan auttoivat minua kehittymään laulajana. Prosessi oli oivaltava.

Kehollinen työskentely oli muullakin tavalla opettavainen. Tuotantoon liittyvät harjoitukset käynnistivät minussa itsereflektion prosessin ja itsehyväksynnän matkan. Huolehdin kehoni ja ääneni terveydestä, opin paljon omista rajoista ja niistä haasteista, joita voin ottaa vastaan tai hylätä. Sain motivaatiota, uusia tavoitteita, emotionaalista oivallusta ja itseluottamusta.

5 POHDINTA

Osallistuessani *West Side Story* -suurproduktioon tiesin melkein alusta asti, että opinnäytetyöni aihe liittyisi jotenkin tähän. Pitkän aikaa kuitenkin pyörin aiheen ympärillä. Aihe rajautui tarpeeksi vasta vuosi myöhemmin verkkokonsertin toteutuksesta. Onneksi minulla oli liitteitä, aikatauluja ja muistiinpanoja tallessa, joten asioita oli helppo palauttaa muistiin. Opinnäytetyön kirjoittamisprosessissa olen oppinut etsimään lähteitä, jotka palvelevat sanomaani sekä rajaamaan näkökulmaani aiheeseen. Lisäksi olen kehittynyt kirjoittamaan paremmin suomen kielellä ja huolehtimaan tekstin ulkoasusta tai otsikoinnista. Suurin haasteeni oli ilmaista itseäni sanallisesti suomen kielellä. Opinnäytetyön kirjoittamisprosessi on auttanut minua vastaamaan moneen kysymykseen, mutta on myös luonut vielä enemmän kysymyksiä ja ajatuksia, joita saan työelämässäni pohtia ja kehittää.

Musikaalin harjoituksista sain paljon uutta tietotaitoa, jotka vahvistivat ammatillista identiteettiäni ja herättivät motivaatiota jatkaa työtäni esiintyjänä. Koen, että kokemustani draamaharjoitteista voin soveltaa tulevaisuudessa myös laulupedagogina.

Klassisen laulun opiskelijana olen kehittänyt kehontietoisuuttani ajan myötä, enimmäkseen konkreettisen fysiologisen tiedon avulla, jota on sovellettu laulutekniikkaan. Terveellinen laulutekniikka on ollut opintojeni ykkösprioriteetti, ja siitä kiitän laulunopettajaani Annastiina Tahkolaa. Henkilökohtainen edistymiseni on ollut hidasta, eikä se ole ollut lineaarista. Musikaalin tuotantoprosessin aikana kaikki oli uutta ja koin epävarmuutta laulajana. Veera Airaksen, sekä Sanna Rosbergin kanssa tein tehokasta työtä, jonka tulos oli kehollisen ja musiikillisen ilmaisun kehittyminen. Itseluottamukseni esiintyjänä ja laulajana kasvoi.

Tulevana klassisen laulun pedagogina näen arvoa näissä kehollisissa harjoituksissa, erityisesti draamaharjoitteissa. Draamaharjoittelu on leikkisä tapa vapauttaa kehoa ja ääntä, silloin kun laulutekniikan ajattelu lisää liikaa mentaalista painetta. Laulunoppilaideni kanssa käytän draamaharjoitteita ja improvisaatiota aktiivisesti. Esimerkiksi äänenavausharjoitteisiin ohjeistan oppilasta miettimään mielikuvia ja yhdistämään niihin luontevia liikkeitä, jotka edistävät terveellistä kehon yhteyttä ja äänenmuodostamista. Usein annan myös roolihahmon oppilaalle, jotta hän rohkaistuu ilmaisemaan itseään vapaasti laulamissa. Mielikuvitusta käytetään siis konkreettisesti, jossa koko keho on mukana elävien ilmeiden, eleiden ja liikkeiden avulla.

Draamaharjoitteet sekä keholliset harjoitteet käynnistävät myös tunnekäsittelyyn ja tunnereaktioihin liittyviä prosesseja. Esimerkiksi luomassani laulutyöpajassa, joka oli tarkoitettu kokemattomille, laulamisesta kiinnostuneille naisille, yhdistin muun muassa kehontietoisuuteen liittyviä harjoitteita sekä ”voimaliikkeitä”, kuten esimerkiksi kohokoukkuliike tai askel, laulamisen yhteydessä laulun merkityksellisiin sanoihin. Ryhmän osallistujat myös tutustuivat toisiinsa ja vapautuivat kehollisesti improvisaation ja mimiikan kautta. Osallistujien palautteet työpajasta olivat positiivisia, esimerkiksi he sanoivat olevansa hyvin mielin laulutyöpajan jälkeen, että heidän suhteensa laulamiseen oli tapahtuman jälkeen positiivisempi, ja että tapahtuma oli heille inspiroiva ja voimaannuttava.

Draamaharjoittelu lauluharjoittelun yhteydessä kehittää myös opiskelijan kriittistä ajattelua ja sisäistä pohdintaa. Roolityöskentely, kuten roolihahmon motiiviin, ajatuksiin ja aikomuksiin

tutustuminen, yhdistettynä lauluteoksen musiikillisten piirteiden ja tekstin opiskeluun, edistää teoksen syvällisempää ymmärtämistä ja personaalista musiikillista ilmaisua. Nykyään olen itse hyödyntänyt roolityöskentelyä omassa lauluharjoittelussani. Tämä prosessi on auttanut minua visualisoimaan kappaleen, kuin se olisi elävä taidemaalaus. Ymmärrän selkeämmin sekä kaikki kappaleen elementit erikseen että niiden loistavan kokonaisuuden.

Tulevana laulupedagogina haluan opettaa laulamista kokonaisvaltaisesti ja pitää mielessäni laulunoppilaan hyvinvoinnin ja itseluottamuksen kehittämisen. Koen, että draama- ja keholliset harjoitteet ovat hyviä keinoja, joiden avulla laulaja voi vahvistaa kehontietoisuutta ja terveellistä suhdetta kehoon. Tulevaisuudessa aion perehtyä draamaan oppimismenetelmänä syvällisemmin ja löytää keinoja soveltaa sitä laulunopetukseen.

Tämän monipuolisen työskentelyn tulos on muun muassa lauluteoksen viestin ymmärtäminen ja sen luonteva kommunikointi yleisölle. Laulunopiskelija kehittää sekä laulullista ilmaisuaan että kehonkieltään ja hän muuntuu laulajasta tarinankertojaksi. Hänen esiintymisosaamisensa kehittyy kokonaisvaltaisesti saaden itsevarmuutta. Opinnäytetyön kanssa työskennellessäni pohdin klassisen musiikin esitystraditiota, joka on ollut vahvasti läsnä opinnoissani. Konsertissa laulaja seisoo pianon vieressä yleensä hievahtamatta ja keskittyy kauniiseen laulamiseen. Mitä tapahtuisi, jos haastaisimme tämän perinteen ja emme ottaisi sitä niin vakavasti?

LÄHTEET

- Arjas, Päivi 2014. Varmasti Lavallo: Muusikoiden esiintymisvalmennus. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy.
- Bauer, Patricia 2017. West Side Story. Encyclopedia Britannica. Verkkojulkaisu. <https://www.britannica.com/topic/West-Side-Story-film-by-Robbins-and-Wise> . Viitattu 04.12.2022.
- Britannica Encyclopedian toimittajat 2021. Leonard Bernstein. Encyclopedia Britannica. Verkkojulkaisu. <https://www.britannica.com/biography/Leonard-Bernstein> . Viitattu 27.01.2022.
- Conrad, J. 2002. West Side Story. Grove Music Online. Verkkojulkaisu. <https://www.oxfordmusiconline.com/grovemusic/view/10.1093/gmo/9781561592630.001.0001/omo-9781561592630-e-5000009114> . Viitattu 27.01.2022.
- Heikkinen, Hannu 2017. Ajattele toimien: Kohti draamakasvatuksen syvempää ymmärtämistä. Tampere: Draamatyö.
- Helminen, Jussi 1989. Näyttämölle! Ilmaisutaidon harjoituskirja. Suomi: WSOY.
- Internet Broadway Database 2022. Shows. NYC Productions. West Side Story. Verkkojulkaisu. Idbd.com. <https://www.idbd.com/broadway-production/west-side-story-2639> . Viitattu 14.09.2022.
- Karkkulainen, Marjatta 2013. Siivet selkään. Draamakengät jalkaan: Kohtaamisia draaman pedagogisilla näyttämöillä. Toinen painos. Toim. Tmi Raija Airaksinen-Björklund. Helsinki: Dramatyö.
- Laitinen, Tiina 2008. Draaman merkitys ja sen tarjoamat apukeinot laulunopetuksessa. Opinnäytetyö. Opettajan pedagogiset opinnot musiikin ja tanssin alalla. Jyväskylän Ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:jamk-1236946772-5> Viitattu 06.10.2022.
- Leonard Bernstein Office, julkaisuaika tuntematon. Verkkojulkaisu. <https://www.leonardbernstein.com/works> . Viitattu 20.01.2022.
- Lyric Opera of Chicago 2022. West Side Story. Musical highlights. Verkkojulkaisu. Lyricopera.org. <https://www.lyricopera.org/learn-engage/learning-resources/west-side-story/> Viitattu 31.08.2022.
- McWaters, Debra 2009. Musical Theatre Training: The Broadway Theatre Project handbook. Florida, U.S.A.: University Press of Florida.
- Ostward, David F. 2005. Acting for Singers: Creating believable singing characters. New York, U.S.A.: Oxford University Press.
- Schwarm, B. 2022. West Side Story. Encyclopedia Britannica. Verkkojulkaisu. <https://www.britannica.com/topic/West-Side-Story> . Viitattu 31.01.2022.
- Syrjälä, Annika 2021. Laulajan omaa ääntä etsimässä – Musiikillisen keksimisen kautta keholliseen läsnäoloon. Opinnäytetyö. Musiikin tutkinto, musiikkipedagogi. Metropolia Ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2021120523856> Viitattu 06.10.2022.
- Tarvainen, Anne 2008. Elämyksestä analyysiin – Laulajan ilmaisun uuntelemisen kehollisia ja liikkeellisiä ulottuvuuksia. Musiikki 1/2008 (38), 18–48.
- Vahtera, Heini 2012. VOIMAUTTAVA TÄRINÄ – Soveltavaa draamaa esiintymisjännittäjille. Opinnäytetyö. Teatterin ja Nukketatterin suuntautuminen, teatteri-ilmaisun ohjaaja. Turun Ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201205168441> Viitattu 06.10.2022.

Vettenranta, Elina 2016. "...SIELLÄ HERMOSOLUT HYPPII JA VÄRISEE". Kokemuksia liikkeen ja tanssin käytöstä laulutunnilla. Opinnäytetyö. Musiikin koulutusohjelma. Centria Ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201605209000> Viitattu 06.10.2022.

White, Matthew 2019. Staging musicals: An essential guide. Second edition. Suffolk, Great Britain: Bloomsbury Publishing Plc.

LIITE 1: KLASSISEN LAULUN B-TASON OPINTOJAKSOSUUNNITELMA 2021-2022, SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Lähde: Annastiina Tahkola. Lehtori, klassinen laulu. Savonia-ammattikorkeakoulu. LAULUN B TOTEUTUSSUUNNITELMA. Yksityinen sähköpostiviesti 09.01.2021. Viestin saaja: Anna Adamopoulou.

Opintojaksosuunnitelma 2021-2022

Pääaine B-taso klassinen laulu 4 [] ja 4 []

Laajuus: 40 op

Vastuuopettaja: Annastiina Tahkola []

Opetusaika: 3. ja 4. opiskeluvuosi

Tunnit sovitaan henkilökohtaisesti kunkin opiskelijan kanssa (25 x 90 min/lukuvuosi) Säestystunnit 10 x 30 min. Mahdollisuus osallistua yhteisille luokatunneille sovittuina torstaina 12.30-14 tutkintosalissa.

Osaamistavoitteet: Opiskelija hallitsee pääinstrumentilleen sävelletyn musiikin tärkeimmät tyylit, tuntee tekniset ja tyylilliset käyttömahdollisuudet sekä osaa itsenäisesti suunnitella konserttikokonaisuuden. Opiskelijalla on hyvät esiintymisvalmiudet.

Toteutustavat: Kontaktiopetus, säestystunnit, oma harjoittelu, laulutekstien analysointi, videointi ja äänittäminen, kuunteleminen, opponointi, opetuksen seuraaminen, esiintymiset, mestarikurssit. Oman harjoitussuunnitelman laatiminen ja harjoituspäiväkirjan pitäminen.

Käytössä joustava hybridimalli, pääsääntöisesti lähiopetus, tarvittaessa etäopetus ja videointi.

Suoritustavat: Osallistuminen solistiseen opetukseen sovitusti, riittävä itsenäinen harjoittelu sekä vähintään yksi julkinen esiintyminen. Tasosuoritus, jota ennen jo hyvissä ajoin suoritetaan hyväksytysti marchesit 11-20.

Edeltävät opinnot: Pääaineen C-tasosuoritus

Opiskelijan ajankäyttö: Lähiopetus, tarvittaessa etäopetus 150 h, ohjelmiston harjoittaminen ja itsenäinen työskentely 600 h, reflektointi 290 h Yht. 1040 h

Arviointiasteikko: Lautakunta arvioi tasosuorituksen 0 - 5

Arvioinnin perusteet:

SOLISTISTEN TAITOJEN ARVIOINTIPERUSTEET

Arvioitavat osa-alueet:

Sointi ja sävelpuhtaus

Tekninen valmius ja artikulaatio

Rytmiikka

Fraseeraus

Dynamiikka

Tyylienhallinta

Muotojenhallinta

Tulkinta ja ilmaisu

Ohjelman hallinta

Esiintymistaidot

Kamarimusiikilliset taidot

Taiteilijuus, luovuus

Kiitettävä 5

- hallitsee ohjelman erinomaisesti
- osaa monipuolisesti ja hallitusti käyttää instrumentin sävyjä ja sointivärejä musiikillisessa ilmaisussa
- hallitsee sävelpuhtauden erinomaisesti
- hallitsee tekniikan, joka palvelee musiikillisia päämääriä erinomaisesti
- pystyy käsittelemään tempoa joustavasti ja elävästi
- rytminkäsittelyä taidokasta
- kykenee luontevaan, musikaaliseen fraseeraukseen
- hallitsee dynamiikan monipuolisesti
- kykenee vivahteikkaisiin tyylinmukaisiin tulkintoihin
- kykenee omakohtaiseen luovaan tulkintaan
- hallitsee esiintymistilanteen ammattimaisesti

Erittäin hyvä 4

- hallitsee ohjelman kiitettävästi
- osaa käyttää hallitusti instrumentin sävyjä ja sointivärejä musiikillisessa ilmaisussa
- hallitsee sävelpuhtauden

hallitsee tekniikan, joka palvelee musiikillisia päämääriä kiitettävästi

- pystyy käsittelemään tempoa joustavasti
- rytminkäsittely hallittua

- kykenee luontevaan, musikaaliseen fraseeraukseen
- hallitsee dynamiikan pääosin monipuolisesti
- kykenee tyylinmukaisiin tulkintoihin
- kykenee omakohtaiseen tulkintaan
- hallitsee esiintymistilanteen kiitettävästi

Hyvä 3

- hallitsee ohjelman hyvin
- osaa käyttää instrumentin sävyjä ja sointivärejä musiikillisessa ilmaisussa
- hallitsee sävelpuhtauden, mutta pieniä puutteita sallitaan
- hallitsee tekniikan, joka palvelee musiikillisia päämääriä hyvin
- pystyy käsittelemään tempoa hallitusti
- rytminkäsittely kehittymässä
- kykenee fraseeraukseen
- hallitsee dynamiikan hyvin, mutta ilmaisu kapeahko
- kykenee tyylinmukaisiin tulkintoihin, mutta tyylitaju selkiytymässä
- kykenee tulkitsemaan, mutta omakohtainen prosessi kesken
- hallitsee esiintymistilanteen hyvin

Tyydyttävä 2

- hallitsee ohjelman tyydyttävästi, pieniä puutteita sallitaan
- osaa käyttää instrumentin sävyjä ja sointivärejä vaatimattomasti
- sävelpuhtaudessa puutteita
- tekniikan hallinta kehittymässä
- pystyy säilyttämään tempon
- rytminkäsittelyssä puutteita
- fraseeraus yksipuolista
- dynamiikan hallinta kapea-alainen
- ei kykene pääsääntöisesti tyylinmukaisiin tulkintoihin
- tulkinnan kehittyminen alussa
- hallitsee esiintymistilanteen tyydyttävästi

Välttävä 1

- ohjelman hallinnassa puutteita
- instrumentin hallinta vaatimatonta
- sävelpuhtaudessa merkittäviä puutteita
- tekniikan hallinta kehittymässä, mutta perustekniikassa puutteita
- tempon hallinnassa vaikeuksia
- rytminkäsittelyssä suuria puutteita
- fraseeraus yksipuolista ja kehittymätöntä
- dynamiikan hallinta suppeaa
- tyylintuntemuksessa puutteita
- tulkinnan kehittyminen ei ole vielä käynnistynyt
- esiintymistilanteen hallinnassa vaikeuksia

Hylätty 0

- ei hallitse ohjelmaa
- puutteellinen instrumentin hallinta
- soitto/laulu epäpuhdasta
- perustekniikassa suuria puutteita
- ei hallitse tempoa eikä rytminkäsittelyä
- fraseeraus ja dynamiikka heikkoa
- ei musiikin tyylituntemusta
- ei tulkintaa
- ei hallitse esiintymistilannetta

Palautteen kerääminen ja käsittely: Suullista ja kirjallista palautetta kerätään koko opintojakson ajan.

KLASSISEN LAULUN B-TASO

Tavoitteet

Opiskelija oppii tuntemaan klassisen laulumusiikin tärkeimmät tyylit sekä kehittää edelleen tekniikkaa ja taiteellista osaamista.

Harjoitettava ohjelmisto

- 1) Marchesin vokaliisit op. 15, (numerot 11 – 20)
- 2) 5 laulua tai aariaa renessanssin ja barokin ajalta alkukielellä (ohjelmistoluettelon os. 2)
- 3) 25 laulua 1700- ja 1800-lukujen keskeisestä ohjelmistosta alkukielellä siten, että ohjelmistoon sisältyy yksi laulusarja (ohjelmistoluettelon os. 3)
- 4) 5 myöhäisromanttista, impressionistista tai vielä uudemman tyylistä sävellystä mieluiten alkukielellä
- 5) 10 oratorio-, kantaatti-, ooppera-aariaa resitatiiveineen, soolokantaattia tai ensemblelaulua alkukielellä tai suomeksi, aarioista 1 voi olla musikaalisävelmä tai operettiaaria (ohjelmistoluettelon os. 5)
- 6) 5 pohjoismaista (ei kotimaista) laulua alkukielellä (ohjelmistoluettelon os. 6)
- 7) 25 kotimaista eri tyyliuuntia edustavaa laulua siten, että ohjelmistoon sisältyy ainakin yksi laulusarja ja että niissä on ainakin suomen- ja ruotsinkielisiä lauluja ja että niistä ainakin 8 on tonaliteetiltaan uudentyylisiä sävellyksiä (ohjelmistoluettelon os. 7)

Ohjelmistoryhmistä 2 - 7 pitää olla yhteensä vähintään 75 laulua. Laulusarjoja tulee olla ryhmissä 3 ja 7. Yksittäisenä lauluna edeltäneisiin tasosuoritusohjelmistoihin sisältynyt laulu voidaan sisällyttää B-tason ohjelmistoon laulusarjan osana.

Tasosuoritus

I Valmiuskoe

Marchesi nrot 11-20 (nro 20 pakollinen ja 1-2 lautakunnan määräämää vokaliisia)

II Ohjelmasuoritus (yhteensä 8 laulua)

- 1) 1 laulu ryhmästä 2
- 2) 2 laulua ryhmästä 3
- 3) 1 laulu ryhmästä 4 tai 6
- 4) 2 aariaa ryhmästä 5 alkukielellä tai suomeksi, joista ainakin toisen oltava ooppera-aaria.
- 5) 2 laulua ryhmästä 7, joista toinen lauletaan suomeksi ja toinen ruotsiksi (jos ryhmän 6 laulu on ruotsinkielinen, ei tässä kohdassa tarvitse laulaa ruotsinkielistä sävellystä).

Ohjelma esitetään pääosin alkukielellä ja ulkoa. Kantaatti- ja oratorioaariat ym. niihin verrattavat sävellykset ja Marchesi voidaan esittää nuoteista.

LIITE 2: KUOPION KAUPUNGINORKESTERIN TIEDOTE 13.02.2020

Lähde: Kuopion kaupunginorkesteri 2020. WEST SIDE STORY –MUSIKAALI YHTEISPRODUKTIONA KUOPION MUSIIKKIKESKUKSESSA TAMMIKUUSSA 2021. Verkkojulkaisu. Kuopion Musiikkikeskus. Julkaistu 13.02.2020. <https://www.kuopionmusiikkikeskus.fi/kaupunginorkesteri/west-side-story-musikaali-yhteisproduktiona-kuopion-musiikkikeskuksessa-tammikuussa-2021/> . Viitattu 04.12.2022.

West Side Story –musikaali yhteisproduktiona Kuopion Musiikkikeskuksessa tammikuussa 2021

Yhteistyössä Kuopion kaupunginorkesteri, Kuopion konservatorio ja Savonia-AMK

Ensi vuoden tammikuussa Kuopion Musiikkikeskuksessa nähdään musikaalisuosikki West Side Story Kuopion kaupunginorkesterin, Kuopion konservatorion ja Savonia-AMK:n yhteisproduktiona.

Musikaalissa esille pääsevät nuoret, kun sen rooleissa yleisön hurmaavat alueen musiikin- ja tanssinopiskelijat. Musikaali toteutetaan alkuperäiskielellä englanniksi ja alkuperäisellä musiikilla täysmittaisen sinfoniaorkesterin voimin. West Side Storyn ohjaa Veera Airas, sen kapellimestarina toimii Rauno Tikkanen ja koreografina Sirpa Möksy.

Kuopiolaista musiikin ja tanssin nuorta voimaa nähdään tammikuussa 2021, kun Kuopion kaupunginorkesteri, Kuopion konservatorio ja Savonia-ammattikorkeakoulun Musiikin ja tanssin yksikkö toteuttavat Kuopion Musiikkikeskuksessa musikaalin West Side Story. Vuonna 1957 Broadwaylla ensi-iltansa saanut musikaali kertoo Arthur Laurensin kirjoittaman tarinan, jossa kaksi jengiä taistelevat reviiristään New Yorkissa.

Amerikkalaiset eivät hyväksy puertoricolaisia alueelleen, ja tappelut kärjistyvät. Kuitenkin juuri Amerikkaan saapunut puertoricolainen Maria ja jengistään eroon haluava amerikkalainen Tony kohtaavat ja rakastuvat. Musikaalin kestoosikeiksi nousseita lauluja ovat mm. Tonight, I Feel Pretty, America, Maria, A Boy Like That ja Somewhere, joihin lyriikat on kirjoittanut Stephen Sondheim.

Kuopiossa musikaali esitetään englanniksi eli alkuperäiskielellä, jolle musikaalin laulut on kirjoitettu.

”Esityksessä on suomenkielinen tekstitys, joka on osa visuaalista kokonaisuutta videoprojisointien kautta. Musikaaliin ei tehdä fyysistä lavastusta, vaan tapahtumaympäristö tulee esiin liikkeellä, valoilla ja videoilla”, musikaalin ohjaaja Veera Airas avaa.

”Tässä versiossa kertomus etenee ajattomassa ympäristössä. Musikaalin teemat ovat olleet olemassa ennen, nyt ja tulevaisuudessa”, Airas kommentoi.

Kuopion Musiikkikeskuksessa toimivien tahojen yhteistyöllä on vahvat perinteet, ja Leonard Bernsteinin säveltämä musiikki esitetään musikaalissa Kuopion kaupunginorkesterin ja AmKo-sinfonian voimin.

”Yhteistyö ammattiorkesterin kanssa on parasta mahdollista koulutusta, ja sitä tehdään mestari-kisälli-ajatuksella.

”Opiskelijoiden tulee valmistautua yhteisiin harjoituksiin orkesterin kanssa todella hyvin, ja valmistautumista tehdään ensi syksyn ajan”, musikaalin kapellimestari ja Savonia-ammattikorkeakoulun orkesterimusiikin lehtori Rauno Tikkanen toteaa.

Esityksissä konserttialin lavalla nähdään noin 30 tanssijan joukko, jonka koreografiasta vastaa Savoniaammattikorkeakoulun tanssinopettaja Sirpa Möksy.

”Tanssiosuuksissa tullaan näkemään jazztanssienergiaa lavan täydeltä, leikittelyä latinorytmeillä, vahvoja tunteita ja käsinkosketeltavaa energiaa. Toteutuksessa kunnioitetaan Jerome Robbinsin legendaarista ja nerokasta koreografiaa”, Möksy kertoo.

Musikaalin puvustuksesta ja audiovisuaalisesta suunnittelusta vastaa Savonia-ammattikorkeakoulun Muotoilun yksikkö opettajiensa Sirpa Ryynäsen ja Jaakko Laukkasen johdolla. Tekniikasta vastaa Kuopion

Musiikkikeskus yhdessä Kuopion konservatorion musiikkiteknologian opiskelijoiden kanssa.

Musikaalin rooleihin haetaan esiintyjiä talossa toimivista oppilaitoksista ja myös niiden ulkopuolelta koelaulujen kautta. Koelaulut järjestetään Kuopion Musiikkikeskuksessa ma 23.3. klo 12 alkaen. Lisätietoja ja

ilmoittautumislomake: [\[...\]](#)

West Side Storyn esityksiä on Kuopion Musiikkikeskuksessa neljä. Ensi-ilta on torstaina 14.1.2021 klo 19 ja seuraavat esitykset perjantaina 15.1. klo 12 ja klo 19 sekä lauantaina 16.1. klo 19. Esitysten lipunmyynti alkaa 29.8.2020.

KUOPION KAUPUNGINORKESTERI

LIITE 3: KUOPION KAUPUNGINORKESTERIN TIEDOTE 28.08.2020

Lähde: Rissanen, Terhi 2020. Kulttuurituottaja. Savonia-ammattikorkeakoulu. West Side Story - yhteisproduktion esitykset Kuopion Musiikkikeskuksessa siirtyvät toukokuulle 2021. Yksityinen sähköpostiviesti 28.08.2020. Viestin saaja: Anna Adamopoulou.

West Side Story -yhteisproduktion esitykset Kuopion Musiikkikeskuksessa siirtyvät toukokuulle 2021

Lipunmyynti esityksiin alkaa marraskuun lopussa

Ensi vuoden tammikuulle suunnitellut, musikaalisuosikki West Side Storyn esitykset Kuopion Musiikkikeskuksessa siirtyvät toukokuulle 2021 vallitsevan koronatilanteen vuoksi. Lipunmyynti esityksiin alkaa marraskuun lopussa. Kuopion kaupunginorkesterin, Kuopion konservatorion ja Savonia-AMK:n yhteisproduktion rooleissa esille pääsevät alueen musiikin- ja tanssinopiskelijat.

Musikaali toteutetaan alkuperäiskielellä englanniksi ja alkuperäisellä musiikilla täysmittaisen sinfoniaorkesterin voimin. West Side Storyn ohjaa Veera Airas, sen kapellimestarina toimii Rauno Tikkanen ja koreografina Sirpa Möksy.

West Side Story –musikaalin esitykset siirtyvät ensi tammikuulta saman kevätkauden toukokuulle. Ensi-ilta on torstaina 20.5.2021 klo 19 ja seuraavat esitykset perjantaina 21.5. klo 12 ja klo 19 sekä lauantaina 22.5. klo 19. Esitysten lipunmyynti alkaa marraskuun lopussa.

Kuopion kaupunginorkesterin, Kuopion konservatorion ja Savonia-ammattikorkeakoulun Musiikin ja tanssin yksikön toteuttamassa produktiossa nähdään kuopiolaista musiikin ja tanssin nuorta voimaa. Kuopion

Musiikkikeskuksessa toimivien tahojen yhteistyöllä on vahvat perinteet, ja Leonard Bernsteinin säveltämä musiikki esitetään musikaalissa Kuopion kaupunginorkesterin ja AmKo-sinfonian voimin.

Musikaali esitetään englanniksi eli alkuperäiskielellä, jolle musikaalin laulut on kirjoitettu. Esityksessä on myös suomenkielinen tekstitys, joka on osa visuaalista kokonaisuutta videoprojisoitien kautta.

”Musikaaliin ei tehdä fyysistä lavastusta, vaan tapahtumaympäristö tulee esiin liikkeellä, valoilla ja videoilla”, musikaalin ohjaaja Veera Airas avaa. ”Tässä versiossa kertomus etenee ajattomassa ympäristössä. Musikaalin teemat ovat olleet olemassa ennen, nyt ja tulevaisuudessa”, Airas kommentoi.

Esityksissä konserttisalin lavalla nähdään noin 30 tanssijan joukko, jonka energisestä koreografiasta vastaa Savonia-ammattikorkeakoulun tanssinopettaja Sirpa Möksy. Musikaalin puvustuksesta ja audiovisuaalisesta suunnittelusta vastaa Savonia-ammattikorkeakoulun Muotoilun yksikkö opettajiensa Sirpa Ryynäsen ja Jaakko Laukkasen johdolla. Tekniikasta vastaa Kuopion Musiikkikeskus yhdessä Kuopion konservatorion musiikkiteknologian opiskelijoiden kanssa.

Vuonna 1957 Broadwaylla ensi-iltansa saanut musikaali kertoo Arthur Laurensin kirjoittaman tarinan, jossa kaksi jengiä taistelevat reviiristään New Yorkissa. Amerikkalaiset eivät hyväksy puertoricolaisia alueelleen, ja tappelut kärjistyvät. Kuitenkin juuri Amerikkaan saapunut

puertoricolainen Maria ja jengistään eroon haluava amerikkalainen Tony kohtaavat ja rakastuvat.
Musikaalin kestoosioiksi

nousseita lauluja ovat mm. Tonight, I Feel Pretty, America, Maria, A Boy Like That ja Somewhere,
joihin lyriikat on kirjoittanut Stephen Sondheim.

Produktion koelaulujen hakuaikaa on jatkettu, ja uudet koelaulut järjestetään syyskuun lopussa.

Lisätietoja: []

KUOPION KAUPUNGINORKESTERI

LIITE 4: KUOPION KAUPUNGINORKESTERIN TIEDOTE 10.05.2021

Lähde: Rissanen, Terhi 2021. Kulttuurituottaja. Savonia-ammattikorkeakoulu. Bersteinin loistokas musiikki soi On The West Side: Our Story –verkkokonsertissa 21.5. Yksityinen sähköpostiviesti 10.05.2021. Viestin saaja: Anna Adamopoulou.

Bersteinin loistokas musiikki soi On The West Side: Our Story –verkkokonsertissa 21.5.

Nuorten osaaminen esille Kuopion kaupunginorkesterin, Kuopion konservatorion ja Savonia-AMK:n yhteisproduktiossa

Kuopion kaupunginorkesteri, Kuopion konservatorio ja Savonia-AMK toteuttavat perjantaina 21.5. klo 19 peruuntuneen musikaalin sijaan On The West Side: Our Story –verkkokonsertin, jossa soivat Leonard Bernsteinin upeat sävellykset musikaalista West Side Story. Solisteiksi nousevat oppilaitosten nuoret, ja konsertti tuo esiin pitkän harjoitusprosessin aikana karttunutta osaamista. Nuoria nähdään myös kapellimestari Rauno Tikkasen johtaman täysmittaisen sinfoniaorkesterin riveissä.

Peruuntuneen West Side Story –musikaalin sijaan Leonard Bernsteinin sävelet soivat pe 21.5. Kuopion Musiikkikeskuksen Konserttitalista livestriimatussa verkkokonsertissa. Kuopion kaupunginorkesterin, Kuopion konservatorion ja Savonia-AMK:n yhteistyössä toteuttamassa konsertissa kohtaavat oppilaitosten nuorten into ja lahjakkuus, täysmittaisen sinfoniaorkesterin mahtava soundi sekä Bersteinin loistokkaat sävellykset musikaalista West Side Story. Konsertti tuo esiin peruuntuneen musikaalin harjoitusten aikana kertynyttä nuorten osaamista sekä solistitehtävissä että sinfoniaorkesterin riveissä.

Konsertissa soivat musikaalin eri kohtausten musiikkia sisältävä, rytmeillä ilotteleva Symphonic Dances sekä sarja musikaalin kuuluisimmista lauluista, kuten I feel pretty, America ja Tonight. Suurta orkesterikokoonpanoa johtaa Savonia-AMK:n musiikin lehtori, kapellimestari Rauno Tikkanen, ja konsertin juontaa Savonia-AMK:ssa laulua opettava, musiikin lehtori Sanna VossLagerlund.

Konsertin kesto on noin 1 tunti sisältäen ohjelmallisen väliajan.

On The West Side: Our Story -verkkokonsertti julkaistaan kaupunginorkesterin YouTube-kanavalla: xxx sekä kaupunginorkesterin www-sivuilla osoitteessa xxx. Verkkokonsertti on nähtävissä Kuopion kaupunginorkesterin YouTube-kanavalla pe 18.6.2021 saakka. 21.5. konsertin taltiointi toteutetaan yhteistyössä Taustamarkkinat BGMT Oy:n kanssa.

Verkkokonsertin lisäksi musikaalin harjoitusprosessin aikana karttunutta nuorten osaamista tuodaan esiin tanssijoiden verkkotallenteen ja pukunäyttelyn kautta. Tanssijoiden verkkotallenteeseen on tehnyt koreografiat Savonia-AMK:n lehtori Sirpa Möksy, ja tanssijoina on mukana Kuopion konservatorion ja Savonia-AMK:n opiskelijoita. Tallenne julkaistaan Savonia-AMK:n YouTube-kanavalla touko-kesäkuun vaihteessa.

Peruuntuneen West Side Story –musikaalin puvustusta on esillä Microkadun kampussydämessä sekä muotoilun tiloissa. Savonia-AMK:n muotoilun opiskelijoiden suunnittelemat asut ovat nähtävissä 10.-

31.5.2021.

KUOPION KAUPUNGINORKESTERI